

Henryk Raszkiewicz

henrykraszkiewicz@wp.pl

Doświadczenie wyrażane i doświadczenie forsowane. O nowych tendencjach w psychologicznych badaniach motywacji człowieka. Refleksje semiotyczne

Streszczenie

W swoim wystąpieniu doświadczeniem nazywam całość bio-psycho-społeczna złożoną z treści przeżycia i formy działania. Treści należą do doświadczenia przeżywanego i symbolicznie wyrażanego w substancjalnych i strukturalnych własnościach historycznego i kulturowego środowiska, uwarunkowane zaś dążenie do obiektu – doświadczenie przez działanie – jest doświadczeniem forsowanym; znakowe formy wykonywanych czynności mediują w tworzeniu reprezentacji tego, co w warunkach środowiska, w tym własnego ciała, innych organizmów i substancji nieorganicznych, determinuje dążenie do skutku. Znakowa forma czynności intelektualnych oznacza symboliczne znaczenie relacji ustosunkowania i dążenia do obiektu w historyczno-kulturowych warunkach działania podejmowanego przez jednostkę. W doświadczeniu realnym żywa symboliczna treść łączy się z autonomiczną semiotyczną formą. Forsowanie czerpie zawartość jakościową z doświadczenia przeżywanego – z tego, co nasuwa się na myśl zgodnie z panującym odczuciem, emocją, popędem, pragnieniem, uczuciem czy nastrojem i sentymentem – i dochodzi do skutku przedmiotowego w warunkach działania przez generowanie intelektualne i społeczne, które jest wytwarzaniem w umyśle człowieka przedmiotów formalnych – wiedzy o świecie – wszakże moderowanym regułami wytwórczości materialnej i związków międzyludzkich: formą prawa moralnego i stanowionego. Przez niejednokrotnie mozolny wysiłek symbolicznie wyrażone dążenie uzyskuje kształt racjonalny w ciągu podejmowanych interpretacji i zastosowań doświadczalnych. Zdobywane doświadczenia są interpretowane i oceniane w systemach społecznych pod względem normalności i patologii, wyedukowania, przyzwoitości i zdemoralizowania. Takie ujęcie doświadczenia osoby, którego zarys najczęściej pojawia się w praktyce psychologicznej, zwłaszcza w pomaganiu i leczeniu, pozwala wykroczyć poza naturalizm i biologizm behawioralnych, poznawczych, psychodynamicznych i humanistycznych koncepcji motywacji.